

Technische Vragen naar aanleiding van de Commissiebehandeling Nota van Antwoord PIP-AVAV op 17 januari 2024

(Als Bijlage 1 is de complete set antwoorden toegevoegd op technische vragen die zijn gesteld naar aanleiding van veldbezoek en hoorzitting door de Statencommissie op 29 november 2023)

De vragen (en antwoorden) zijn ingedeeld naar de volgende thema's:

- A. Inhoud plan
- B. Proces
- C. Schadecompensatie
- D. Alternatieven
- E. Gevolgen niet vaststellen PIP
- F. Samenhang met Stikstofbeleid

A. Inhoud Plan

1. Welke doelstelling is nu precies gevolgd? Instandhouding of ook uitbreiding?

In het aanwijzingsbesluit zijn voor de meeste habitats instandhoudingsdoelen opgenomen, maar voor blauwgraslanden en vochtig alluviaal bos gelden in AVAV uitbreidingsdoelen. Zie ook sheet 7 van de presentatie voor PS op 29-11 [Microsoft PowerPoint - 231129 PP PIP-AVAV Statencommissie Landbouw en Natuur \[Compatibiliteitsmodus\] \(notubiz.nl\)](#)

Deze presentatie is ook aan te bevelen voor de hoofdlijnen van de achtergrond, het proces en de opzet van het inrichtingsplan.

Strikt genomen gelden voor de eerste beheerplanperiode (2016-2022) de instandhoudingsdoelen en voor de tweede periode de uitbreidingsdoelen. In het gebiedsproces is ervoor gekozen deze doelen mee te nemen, zodat het gebied hiervoor niet twee keer hoeft te worden lastig gevallen.

Overigens dienen de uitbreidingsdoelen voor de habitats binnen de begrenzing van Natura 2000 te worden gerealiseerd.

2. De natuurherstelmaatregelen in het gebied zijn voornamelijk hydrologisch van aard. Klopt het dat deze naast 'verdroging' ook het verminderen van effecten van stikstofdepositie tot doel hebben?

Het PIP heeft als doel maatregelen mogelijk te maken die er voor zorgen dat bestaande habitattypen en soorten in stand worden gehouden. Deze maatregelen bestaan voornamelijk uit het beperken van bemesting en aanpassingen aan de hydrologie. De bemestingsmaatregelen betreffen het voorkomen van uit- en afspoeling via de bodem. Doordat ter plaatse geen mest meer mag worden uitgereden hebben deze maatregelen ook een marginale bijdrage op het verminderen van stikstofdepositie via de lucht. De herstelmaatregelen staan echter los van het reguliere stikstofbeleid. Wel zorgen de maatregelen er voor dat de natuur weerbaarder wordt voor de effecten van stikstof.

3. Hadden er op de percelen van de grote zuidelijke eigenaar niet meer waterkwaliteitsmetingen moeten zijn gedaan? Het is maar op één punt gebeurd.

Zie ook het antwoord 2 in Bijlage 1. De 11 monsterpunten zijn op representatieve locaties gekozen op de overgang van landbouw naar natuur. De percelen van de grote zuidelijke eigenaar liggen alle in dezelfde landschappelijke context van hoog naar laag en van

veldpodzolgrond naar beekerdgrond. De agrarische percelen liggen alle op de veldpodzolgronden waar voedingstoffen makkelijk uitspoelen. Waar de uitslagen van de bemonstering niet aan de norm voldeden zijn percelen aangewezen waarop de maatregel "stoppen met bemesten en beweiden" is toegepast. Dat geldt ook voor deze grote zuidelijke eigenaar. De omvang hiervan is bepaald met behulp van het hydrologisch model (zie antwoord 8 in Bijlage 1). Dit model met een grondwater- en een oppervlaktewatercomponent is in de vorm van de Bijlagen 6, 7 en 8 toegevoegd aan het inrichtingsplan dat is gekoppeld aan het PIP.

4. Is overal waar dat gerechtvaardigd was wel onderzoek gedaan naar de specifieke omstandigheden?

Maatregelen

Voor de reguliere bemestingsmaatregelen m.b.t. fosfaat en nitraat geldt het antwoord bij de vorige vraag. Specifiek onderzoek is gedaan naar het sulfaatprobleem dat zich binnen AVAV uitsluitend voordoet aan de westzijde van het Agelerbroek (Hierop heeft bijlage 2 van bijlage 1 betrekking die reeds in uw bezit is.) In Twente komt het sulfaatprobleem wel vaker voor vanwege het aanwezige pyriet in de bodem.

Naast bemestingsmaatregelen worden in het plan met name hydrologische maatregelen getroffen. Voor het bepalen hiervan zijn met behulp van het grond- en oppervlaktewatermodel verschillende scenario's gedraaid om uit te komen op het niveau waarop net voldoende aan de instandhoudingsdoelen wordt voldaan en zo weinig mogelijk schade wordt toegebracht aan de omliggende landbouwgronden.

Gevolgen

Nadat met alle Samen Werkt Beter- partners overeenstemming is bereikt over de te treffen waterhuishoudkundige maatregelen is per eigenaar, per kadastraal perceel, door een onafhankelijk specialistisch bureau een landbouwkundig effectrapport opgesteld over de te verwachten vernatting en de daarmee gepaard gaande opbrengstderving op landbouwpercelen als gevolg van de hydrologische maatregelen. Dit rapport per eigenaar is vertrouwelijk (valt onder de AVG) en vormt een belangrijke grondslag voor de schadecompensatie die door de rentmeesters namens de provincie wordt bepaald. Het rapport is eveneens aan de betreffende eigenaar overhandigd en aan de keukentafel toegelicht, zodat de eigenaar een concreet beeld verkreeg van de effecten van de maatregelen op het landbouwkundig gebruik van de betreffende percelen. Afgelopen jaar zijn ook voor een zestal bosgrondeigenaren effectrapportages opgesteld. Zie antwoord 7 in dit document.

5. Er wordt uitgegaan van een 6. Betekent dat niet half werk met het risico dat we weer snel aanvullende maatregelen moeten treffen?

Dit risico kan nooit worden uitgesloten, ook niet vanwege eventuele toekomstige opgaven uit bijvoorbeeld het PPLG. In plannen worden verschillende belangen afgewogen. Bij een bedrijf aan de noordwestzijde is bijvoorbeeld gekozen voor het minimaal noodzakelijke aan omzetting naar natuur wat nodig is voor de instandhoudingsdoelen. Er had ook een robuustere keuze gemaakt kunnen worden aangezien het gehele bedrijf in het uitwerkingsgebied ligt. Met de gekozen oplossing kan het bedrijf met behulp van ruilgrond toch nog ter plaatse worden voortgezet.

6. Zijn de cultuurhistorische waarden van het gebied wel gerespecteerd?

Het Ageler- en Voltherbroek bestond oorspronkelijk uit vochtige moeras- en heidegebieden. Het gebruik als hooilanden vanuit de eerste ontginningen is op sommige plekken nog zichtbaar. In de loop der tijd is het gebied omgevormd tot het uitgestrekte aaneengesloten

bosgebied dat het nu is. De ontwikkeling van het gebied is beschreven in het Natura 2000 beheerplan, dat grondslag vormt voor het voorliggende inrichtingsplan.

De historie van het gebied is nog volop beleefbaar door de aanwezigheid van oude erven, oude (zand)wegen en karakteristieke gebiedsnamen. Het kanaal Almelo-Nordhorn met begeleidende zandpaden, laanbeplanting en kunstwerken is een industrieel monument uit de tweede helft van de 19e eeuw. Het kanaal doorsnijdt het gebied en de kruisende beken als een autonome rechte lijn. Een ander, veel ouder belangrijk historisch relict is de oude ringwalburcht de Hunenburg.

Het Ageler- en Voltherbroek ligt binnen het Nationaal Landschap Noordoost Twente. De kernkwaliteiten zijn vastgelegd in een ontwikkelingsperspectief (2006), zijnde het samenhangende complex van beken, essen, kampen en moderne ontginningen, de grote mate van kleinschaligheid en het groene karakter. In de Omgevingsverordening en de Omgevingsvisie van Overijssel worden deze cultuurhistorische waarden beschermd en het PIP is hiermee niet in strijd.

7. Is het juist dat uit recent onderzoek van de Bosgroepen blijkt dat alle bossen in het gebied dood zullen gaan door vernatting en ook niet meer terugkomen?

Het onderzoek van de Bosgroepen zit in de categorie “gevolgen voor eigenaren” (zie antwoord 4). Het betreft een serie vertrouwelijke rapporten die voor schadecompensatie zullen worden gebruikt.

Uit deze rapporten blijkt dat de Bosgroepen verwacht dat bepaalde soorten in delen van het gebied in eerste instantie zullen afsterven als gevolg van de plotselinge grondwaterstandsverhoging. Als de bomen zijn ingesteld op de nieuwe grondwaterstanden komen ze weer terug, maar door de maatregelen groeien ze minder snel aan en zijn ze minder makkelijk te oogsten. Hiervoor wordt de schade bepaald. De Bosgroepen adviseert de eigenaren voor de betreffende delen alle houtopstanden te oogsten voor de uitvoering van de maatregelen. De rentmeester-adviseur van de Stichting is nog in afwachting van het advies van de gespecialiseerde bostaxateur, die naast de Bosgroepen is ingehuurd. De adviseur zal op basis hiervan compensatievoorstellen doen aan de rentmeester van de Provincie.

8. Is het niet mogelijk de waterstand langzamer te verhogen zodat de bomen niet allemaal doodgaan?

Door de hoogteverschillen in het gebied is de invloed van vernatting niet overal even groot. Op de nu al natte plekken verandert er weinig omdat de oppervlakkige afvoer van het oppervlaktewater gegarandeerd blijft. Inzet van de maatregelen is om door middel van het zoveel mogelijk dempen en verondiepen van de bestaande waterlopen het natuurlijk watersysteem te herstellen. Hierbij worden nauwelijks of geen stuwtjes of gemaaltjes toegepast. Daardoor is het niet mogelijk het peil langzaam op te zetten.

Bovendien moeten zo snel mogelijk (als mitigerende maatregel) alle vervangende sloten in het agrarisch gebied worden aangelegd (waaronder de nieuwe Peijinksbeek). Anders dreigt daar vernatting. Met de vervangende landbouwsloten dreigt echter weer extra verdroging in de natuur als daar niet alle sloten tegelijk worden gedempt. We hebben dus te maken met een samenhangend pakket maatregelen dat zoveel mogelijk in één keer moet worden uitgevoerd.

9. Kunt u een sociaaleconomische impactanalyse maken van de schade aan landbouwbedrijven? Niet volstaan met verwijzen naar een paragraaf.

Zie hiervoor ook het antwoord 3 in Bijlage 1.

Uit de onderzoeken naar de gevolgen van de maatregelen (zie antwoord 4) komt niet naar voren dat er agrarische bedrijven zijn die de agrarische exploitatie niet kunnen voortzetten op de huidige locatie.

Alle grondeigenaren en -gebruikers die schade ondervinden als gevolg van het PIP krijgen een schadevergoeding aangeboden. De schadeloosstelling wordt afhankelijk van de impact van de maatregel bepaald op basis van de Beleidsregel nadeelcompensatie van de provincie Overijssel of de Onteigeningswet (vanaf 1 januari ondergebracht in de Omgevingswet). Dat geldt ook voor de individuele landbouwbedrijven. Het gaat in de basis om een vergoeding in geld. Als we over vervangende gronden beschikken, wordt, waar mogelijk en op verzoek van de grondeigenaar, deze grond bij de onderhandeling over de schadevergoeding betrokken. Waar nodig worden kavelaanpassingen uitgevoerd die de schade beperken of soms zelfs tot verbeteringen van de oude situatie leiden. Uitgangspunt is dat de vermogens- en inkomenspositie op bedrijfsniveau niet achteruit gaat. De verschuiving van percelen en het doen van aanpassingen aan het bedrijf leiden voor de betrokkenen wel tot veranderingen. Die zijn noodzakelijk voor de instandhoudingsdoelen van de habitats, maar soms niet gewenst door de eigenaren. Dit kan tot weerstand tegen de maatregelen en tegen het sluiten van een schade-overeenkomst leiden, maar dat betekent niet dat er netto nog sprake is van schade.

B. Proces

10. Hoe is het mogelijk dat er zo weinig wijzigingen zijn aangebracht in het PIP naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. Alleen de zienswijze van de Gasunie is gehonoreerd. Kunt u nog eens goed kijken naar de zienswijzen?

Zienswijzen leiden tot aanpassing van het PIP als:

1. de suggesties of ideeën die zijn ingediend bijdragen aan hetdoel, of
2. als het een idee betreft, waar financiering voor is geregeld, dan kan het als meekoppelkans worden meegenomen en/of
3. als er beslisisinformatie of een belang over het hoofd is gezien. Dat laatste was het geval bij de zienswijze van de Gasunie.

Dat de zienswijzen tot weinig aanpassingen van het PIP hebben geleid, wil niet zeggen dat er op geen enkele wijze naar de indieners is geluisterd of dat de belangen van de indieners ter zijde worden geschoven. Zo verzoekt een aantal indieners de provincie om hun individuele belangen te behartigen in het PIP. Bijvoorbeeld door het compenseren van de schade, het nauwkeurig toetsen van de (hydraulische) modellen of het aanbieden van alternatieve grond. Deze zienswijzen hebben niet tot wijziging van het PIP geleid omdat de aangedragen punten onderdeel zijn van het lopende proces of worden geborgd via het overleg met de rentmeesters of het projectteam. Dan wordt er feitelijk voldaan aan de wens van de indiener maar leidt de zienswijze niet tot aanpassing van het PIP.

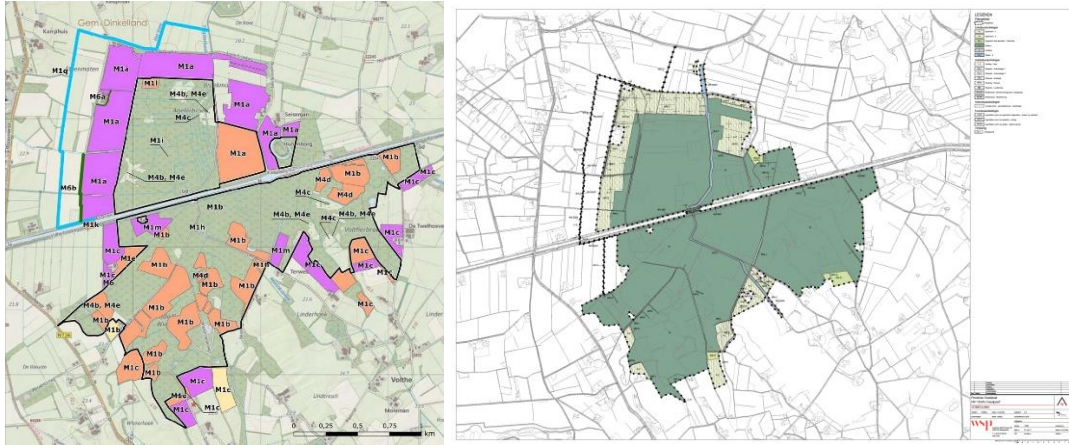
Daarnaast leidt een verzoek tot het niet nemen van maatregelen omdat een individuele belangen worden geschaad niet tot aanpassing van het PIP als hiermee de doelen niet worden bereikt. Dergelijke zienswijzen hebben ook niet geleid tot aanpassing van het PIP omdat individuele schade wordt gecompenseerd of gemitigeerd.

11. Hoe is de participatie in het gebied verlopen?

Zie hiervoor de antwoorden 10 en 18 in Bijlage 1.

12. Is het gebiedsproces wel goed doorlopen? Waarom zien we hierover zoveel ongenoegen in de zaal?

Zie ook vraag 11.

Het gebiedsproces is zorgvuldig verlopen. Alle maatregelen zijn door middel van onderzoek doorgerekend en onderbouwd. Over de gevolgen van de maatregelen zijn de betrokkenen meegenomen door (externe) vertrouwenspersonen, via informatiebijeenkomsten, veldbezoeken, nieuwsbrieven, en keukentafelgesprekken. Over de mogelijkheden de schade (op blijvende landbouwpercelen of aan woningen en bedrijfsgebouwen) te voorkomen, te beperken of door aanpassingen acceptabeler te maken voeren leden van het projectteam keukentafelgesprekken met alle betrokkenen. Aangedragen alternatieven zijn serieus overwogen of zelfs nader onderzocht.

Insteek van het proces was zo min mogelijk gronden te onttrekken aan de landbouw. Op basis van het beheerplan had circa 108,5 hectare landbouwgrond de bestemming natuur kunnen krijgen (paarse gronden in het linker kaartje). Uiteindelijk is dit in het gebiedsproces gereduceerd tot 48 hectare (van paars donkergroen geworden in het PIP-kaartje rechts) en is 60,5 hectare behouden voor de landbouw.

13. Hoe is er geluisterd naar de inwoners met hun kennis van het gebied?

Zie vraag 12

14. De grondeigenaren hebben een belang. Hun stem horen we vandaag, maar we zijn ook verantwoordelijk voor de natuur. Die heeft vandaag geen stem. Hoe kunnen we daar dan toch rekening mee houden?

Met het vaststellen van de het PIP geven uw Staten gehoor aan de stem van de natuur, conform de oorspronkelijk verstrekte opdracht (besluit PS/2013/412). Het PIP heeft primair als doel om natuurherstelmaatregelen in en rondom het Natura 2000-gebied planologisch mogelijk te maken. Het betreft maatregelen die genomen moeten worden om de doelen uit het beheerplan te realiseren. Het behalen van deze doelen is niet vrijblijvend, maar een wettelijk verplichte opgave die voortvloeit uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR) en de nationale Wet natuurbescherming. Voor Natura 2000-gebieden geldt vanuit de VHR een verslechtingsverbod. Dit houdt in dat bestaande voorkomens van habitattypen en soorten in stand moeten worden gehouden. In die zin is de stem van de natuur wettelijk vastgelegd in Europese en nationale wetgeving.

15. Hoe kan het dat sommige mensen een jaar niets meer van de provincie hebben gehoord?

Het projectteam informeert namens de gemeente Dinkelland en Provincie Overijssel de omgeving periodiek over haar mijlpalen en voortgang. Dit gebeurt veelal via nieuwsbrieven maar ook persoonlijk. Het projectteam heeft binnen de 3 Dinkellandse gebieden met circa 150 grond- vastgoedeigenaren persoonlijk contact. De intensiteit en frequentie verschilt per eigenaar. Het is afhankelijk van de complexiteit van de opgave die er speelt, de fase waarin de gesprekken zich bevinden en de behoefte die is uitgesproken door de eigenaar en het projectteam. In veel gevallen zit er tussen het persoonlijk contact een periode waarin aanvullende zaken worden uitgewerkt of onderzocht. Daarbij krijgen complexe vragen of situaties veelal voorrang omdat die invloed kunnen hebben op de vraagstukken die elders ook spelen. In een aantal situaties wacht het projectteam ook op de resultaten van de gesprekken tussen eigenaren en rentmeesters of een vertrouwenspersoon. Hoeveel tijd er verstrijkt tussen het persoonlijk contact verschilt dus per eigenaar. Het projectteam streeft ernaar om de frequentie van contact aan te laten sluiten op de individuele behoefte van de eigenaren. Als het projectteam daarin niet is geslaagd, kunnen eigenaren dit altijd kenbaar maken bij de omgevingsmanager en wordt er alsnog een contact/keukentafelgesprek ingepland.

16. In het Statenvoorstel staat dat circa 50 grondeigenaren pas met de rentmeesters verder in gesprek willen over het compensatievoorstel nadat het PIP definitief is vastgesteld. Wij horen iets anders uit de praktijk. Hoe is dat te verklaren?

Zie hierover ook antwoord 24 en 13 in Bijlage 1.

De tekst in het Statenvoorstel behoeft enige nuancering. Eigenaren zitten veelal niet te wachten op de gevolgen van de natuurherstelmaatregelen. Daarom hebben velen o.a. met een zienswijze aangegeven niet in te kunnen stemmen met de maatregelen op hun percelen, waarbij de hoop bestaat dat het plan uiteindelijk nog zal wijzigingen.n. Ook vindt men het dan lastig om al een schadeovereenkomst te tekenen, omdat men denkt n daarmee in te stemmen met de maatregelen. Wij hebben duidelijkheid over de maatregelen vertaald als instemmen met het PIP Anderzijds betekent het sluiten van een overeenkomst ook zekerheid en houvast waarop vooruit kan worden gekeken. Sommigen geven daar de voorkeur aan, ook al heeft men moeite met de maatregelen.

C. Schadecompensatie

17. Als pas na zes jaar alle bomen doodgaan is dat gevolgschade, hoe wordt die vergoed?

Wij zijn in afwachting van de voorstellen die de Stichting AVAV doet aan de hand van de adviezen van de Bosgroepen en de gespecialiseerde bostaxateur. Zie ook het antwoord op vraag 7

Overigens geldt ook in deze situatie dat een eigenaar zich voor onvoorziene schade kan wenden tot het schadeloket.

18. Is het juist dat in schadeovereenkomsten een boetebeding van €30.000,- is opgenomen?

Voor percelen die natschade ondervinden als gevolg van de inrichtingsmaatregelen wordt een vergoeding uitgekeerd voor de verminderde opbrengst en toegankelijkheid van het perceel. Bij de bestemming ligt vast dat geen maatregelen mogen worden getroffen om de waterhuishouding weer aan de landbouwbehoefte aan te passen.

Om te borgen dat een grondeigenaar zich aan deze afspraken houdt wordt er een boete bepaling opgenomen in de overeenkomst tussen eigenaar en provincie. De hoogte van het boetebedrag hangt samen met de ernst van het niet nakomen van de afspraken uit de overeenkomst. Het is dan ook niet juist dat er standaard een boetebedrag van € 30.000,- wordt opgenomen in de overeenkomsten.

19. Met hoeveel eigenaren is nu precies wel en niet een overeenkomst gesloten? Er is verschil tussen antwoord 24 uit Bijlage 1 en de getallen in het Statenvoorstel.

(zie ook antwoord 16 hierboven) Het antwoord op vraag 24 uit Bijlage 1 geeft de actuele stand van zaken weer. De aantallen die in dit antwoord verwerkt zijn geven een juiste weergave van de voortgang.

Ter aanvulling kan worden vermeld dat ook gesprekken worden gevoerd over mogelijke natschade aan kelders of funderingen van woonhuizen en stallen. Deze gesprekken worden niet door de rentmeesters gevoerd, maar door het projectteam, omdat deze schades primair niet worden vergoed maar worden voorkomen door technische maatregelen. Dit betreft nog eens acht gevallen, waarvan een deel van de betrokkenen óók te maken heeft met de rentmeesters omdat ze tevens schade aan landbouwgronden en/of bossen mogen verwachten. Voordeze acht gevallen worden oplossingen met de eigenaren besproken..

20. Bij hoeveel dossiers is volledige schadeloosstelling aan de orde?

(zie ook antwoord op vraag 1 van Bijlage 1)

De term 'volledige schadeloosstelling' wordt gebruikt in geval van onteigening. Het betreft een schadevergoeding op onteigeningsbasis. In alle gevallen wordt een schadevergoeding aangeboden voor alle voorkomende schades (vermogensschade, inkomensschade en bijkomende schades)

Wij proberen tot minnelijke overeenstemming te komen en zo de inzet van een dwingend instrument (het opleggen van de gedoogplicht of onteigening) te voorkomen. De hoogte van de schadevergoeding wordt afhankelijk van de impact van de maatregel bepaald op basis van de Beleidsregel nadeelcompensatie 2024 van de Provincie Overijssel of de Onteigeningswet (vanaf 1 januari ondergebracht in de Omgevingswet). Bij een en dezelfde grondeigenaar kunnen beide schaderegimes van toepassing zijn.

21. Is er een mogelijkheid dat eigenaren in de onderhandelingen kunnen worden ondersteund?

Wij adviseren eigenaren een eigen schadeloosstellingsdeskundige in te huren die hen bijstaat. Voor de hiervoor te maken kosten ontvangt de grondeigenaar een vergoeding als onderdeel van de totale schadeloosstelling.

22. Kan de werking van het schadeloket worden aangepast om te voorkomen dat gedupeerden zelf moeten bewijzen dat hun schade het gevolg is van de Natura 2000-maatregelen? Kan het niet wat menselijker?

Zie hiervoor ook antwoord 11 in Bijlage 1.

Wij proberen met alle eigenaren en gebruikers waar schade wordt verwacht, op voorhand een schadevergoeding overeen te komen. Het schadeloket fungeert als een vangnet voor als er bijvoorbeeld sprake is van onvoorziene schade. Het schadeloket is onderdeel van de Provinciale Organisatie.

Mocht zo'n schade zich voordoen, dan kan de betrokkene zich melden bij het loket. De onafhankelijke schadecommissie stelt dan ter plekke een onderzoek in.

Uiteraard wordt hier een menselijke benadering gehanteerd. Sinds de start van de Ontwikkelopgave Natura 2000 zijn drie verzoeken bij het schadeloket binnengekomen, waarvan twee het afgelopen jaar. Deze verzoeken zijn nog in behandeling. Er kan daarom nog geen algemeen oordeel over de werking van het schadeloket worden gegeven..

23. Hoe kunnen wij ervan verzekerd zijn dat Staatsbosbeheer bereid is tot bosruilingen? Het speelt al zo lang, kunnen we niet wachten met het PIP tot die ruiling rond is?

Zie hiervoor antwoord 6 uit Bijlage 1. Staatsbosbeheer staat open voor ruilingen als dat voor hen leidt tot meer aaneengesloten eigendom en hogere ecologische waarden.

Op dit moment wordt er een nader onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke schade effecten van de uit te voeren maatregelen op de bospercelen. (zie antwoord 7) Als dit onderzoek is afgerond wordt vervolgoverleg met de boseigenaren gevoerd over een eventuele vergoeding van schade. Hierna zal het overleg over de ruilwensen van de boseigenaren met Staatsbosbeheer weer worden geïntensiveerd. Een ruiling is ook een schadebeperkend aanbod.

24. Is het (in theorie) mogelijk om met bewoners een privaatrechtelijke overeenkomst te sluiten waarbij de provincie aangeeft dat: "Indien de schade zich voordoet zoals deze door de inwoners wordt gevreesd, dan zal de provincie het herstel hiervan onmiddellijk en onverwijld vergoeden." Of "Indien..... dan zal de provincie onmiddellijk en onverwijld ervoor zorg dragen dat de waterstand rondom het huis wordt hersteld zoals deze was voor de maatregelen en de opgetreden schade vergoeden." O.i.d.? Indien dit niet mogelijk is, waarom niet? Indien dit wel mogelijk is, maar hiervoor niet wordt gekozen, waarom niet?

Zie ook het antwoord op vraag 22 hiervoor.

Op voorhand in een overeenkomst vastleggen dat toekomstige schade vergoed wordt als deze zich voordoet is niet mogelijk. Als er in de toekomst schade optreedt, wordt bij de afhandeling daarvan onderzocht of de schade het gevolg is van de maatregelen die uitgevoerd worden binnen het PIP. Daarover kan pas een uitspraak gedaan worden als de schade daadwerkelijk is opgetreden. Het afhandelen van schadeclaims vindt uiteraard op een zorgvuldige wijze plaats op basis van de beleidsregel nadeelcompensatie Overijssel 2024.

D. Alternatieven

25. Is het mogelijk om voor de zuidelijke eigenaar waarvoor nog geen geschikte ruilgrond aanwezig is te regelen dat hij het perceel dat tot natuur is bestemd niet nog twee maar bijvoorbeeld tien jaar als landbouwgrond mag gebruiken?

Een eventuele procedure bij de Raad van State kan twee jaar duren. Pas daarna is het PIP (indien de RvS voor de provincie positief besluit) onherroepelijk en gaat de periode van twee jaar overgangsrecht in. Naar verwachting kan de eigenaar dus in ieder geval nog vier jaar het huidige gebruik voortzetten.

26. Is het mogelijk om de zuidelijke eigenaar ruimte te geven een aantal lodges te bouwen als schadecompensatie?

De gemeente is verantwoordelijk voor het ruimtelijk beleid ter plaatse. Met de gemeenten in Overijssel is afgesproken dat de provincie via een PIP de noodzakelijke bestemmingen oplegt voor de Ontwikkelopgave Natura 2000. Andere verzoeken om planologische aanpassingen, blijven ter beoordeling bij de gemeente.

27. Zijn er geen boeren in het gebied die stoppen, zodat er meer ruilgrond beschikbaar komt? Kunnen we daarop niet wachten met het vaststellen van het plan?

Gemiddeld beëindigt in Nederland jaarlijks 3 % van de agrarische ondernemers het bedrijf. Dat is in Twente niet anders. Het is gebruikelijk dat deze dynamiek wordt benut voor het verwerven van ruilgrond. Daarbij zijn we wel afhankelijk van de bereidheid om aan de provincie te verkopen. Dit proces is niet af te dwingen. In de afgelopen jaren is er een redelijke hoeveelheid ruilgrond aangekocht. Een groot deel van deze gronden is nog beschikbaar en wordt momenteel ingezet bij de onderhandelingen met de diverse grondeigenaren. Op die wijze is met meerdere eigenaren overeenstemming bereikt.

28. Is het mogelijk om de vaststelling van het PIP uit te stellen tot met 80% van de eigenaren overeenstemming is bereikt?

De praktijk is vaak dat eigenaren wachten met het sluiten van een overeenkomst totdat uw Staten het plan hebben vastgesteld. Het zou immers kunnen zijn dat u in één van de zienswijzen aanleiding ziet om het plan te wijzigen. Dan verandert de schade wellicht. Bovendien denkt men vaak dat het sluiten van een overeenkomst kan worden uitgelegd als instemming met het plan. Dat zou in strijd kunnen zijn met het feit dat als zienswijze is ingediend dat men het op onderdelen niet eens is met het plan. Als iedereen op iedereen gaat wachten, dreigt zowel de natuur- als de bedrijfsontwikkeling tot stilstand te komen.

E. Gevolgen niet vaststellen PIP

29. Wat zijn de consequenties als het plan niet wordt vastgesteld, of uitgesteld

Het niet vaststellen van het PIP heeft meerdere consequenties:

a. Vergunningverlening komt stil te liggen, mogelijk intrekken van bestaande vergunningen

Het PIP maakt het mogelijk om de natuurherstelmaatregelen uit te voeren. Deze maatregelen zijn nodig om een gunstige staat van de natuur te bereiken. Het bereiken van een gunstige staat van instandhouding is noodzakelijk voor het in stand houden van huidige vergunningen. Voor een gunstige staat van instandhouding zijn de maatregelen uit het inrichtingsplan/PIP van belang, naast een reductie van de stikstofdepositie.

Uit een recente uitspraak van de rechtbank Midden-Nederland blijkt dat verleende natuurvergunningen aan (agrarische) bedrijven in de buurt van een Natura 2000-gebied kunnen worden ingetrokken als blijkt dat de provincie onvoldoende kan aantonen dat er passende maatregelen worden getroffen om de achteruitgang van de natuur in het gebied tegen te gaan. Uit deze uitspraak volgt dat een robuust pakket aan maatregelen helpt om gedwongen intrekkingverzoeken te voorkomen.

b. Onduidelijkheid blijft langer bestaan en gebrek aan perspectief

Als het PIP niet wordt vastgesteld dan blijft er langer onduidelijkheid ontstaan voor de ondernemers in het gebied. Ervaring in andere gebieden laat zien dat er juist, vanwege de lange periode die gebiedsprocessen in beslag nemen en de bijbehorende onzekerheid, behoefte is aan duidelijkheid, ook als men niet (volledig) achter de inhoud van het plan staat. Vertraging zorgt ervoor dat gebiedsprocessen langer lopen.

c. Samen Werkt Beter komt onder druk te staan

Met de "Samen werkt beter"- partners zijn bestuurlijke afspraken gemaakt over de kaders waarbinnen de gebiedsprocessen binnen de Ontwikkelopgave worden uitgevoerd. De SWB-partners die in AVAV zijn vertegenwoordigd (gemeente Dinkelland, LTO Noord, Staatsbosbeheer, Stichting AVAV, Waterschap Vechtstromen en Provincie Overijssel) hebben onder het voorzitterschap van de gemeente Dinkelland een inrichtingsplan en PIP opgesteld (in opdracht van Provinciale Staten van Overijssel – PS besluit PS/2013/412, vastgelegd in een borgingsovereenkomst tussen de SWB-partners d.d. december 2014¹). Deze zijn tot stand gekomen binnen een zorgvuldig gebiedsproces waarin verschillende belangen zijn afgewogen. De bestuurlijke adviesgroep (BAG) schrijft in haar advies aan GS dat de maatregelen voor de instandhouding van de habitats volgens haar in een zorgvuldige procedure tot stand zijn gekomen, en dat gepoogd is om de gevolgen voor de omliggende eigenaren zoveel mogelijk te beperken. Het PIP is het resultaat van een integrale belangenafweging waarin alle partners zich kunnen vinden.

Als het PIP niet wordt vastgesteld is er feitelijk sprake van een diskwalificatie van de betrokken SWB-partners, omdat er het signaal vanuit gaat dat partners hun huiswerk niet goed zouden hebben gedaan. Dit doet geen recht aan de inzet die er de afgelopen jaren gepleegd is om tot een gedragen plan te komen.

¹ *Overeenkomst tussen partijen over borging en uitvoering van de gebiedsgerichte maatregelen in en nabij natura 2000-gebieden in verband met het programma aanpak stikstof in de provincie Overijssel*

d. *Biedingen komen onder druk te staan*

De procedure is dat eerst het inrichtingsplan en PIP worden vastgesteld, en dat daarna onderhandelingen plaatsvinden omdat dan de uitgangspunten (definitieve bestemming) duidelijk zijn. Alle eigenaren ontvangen wel vooraf een bieding ter compensatie van de schade zodat dit bij de toelichting op de zienswijze en het al dan niet instellen van een beroep kan worden betrokken.

Het is niet mogelijk om voor vaststelling met alle eigenaren een overeenkomst te sluiten omdat sommige eigenaren aangeven eerst te willen wachten op een vastgesteld plan. Schadeloosstelling wordt afhankelijk van de impact van de maatregel bepaald op basis van de Beleidsregel nadeelcompensatie van de provincie Overijssel of de Onteigeningswet (vanaf 1 januari ondergebracht in de Omgevingswet). Dit betekent dat aan rechthebbenden een rechtmatige vergoeding wordt aangeboden voor alle voorkomende schades. Een vastgesteld PIP is nodig om de schadeloosstelling gestand te kunnen doen, zeker als die is gebaseerd op onteigeningsbasis.

e. *Niet nakomen van wettelijke verplichtingen*

Het PIP heeft primair als doel om natuurherstelmaatregelen in en rondom het Natura 2000-gebied planologisch mogelijk te maken. Het betreft maatregelen die genomen moeten worden om de doelen uit het beheerplan te realiseren. Het behalen van deze doelen is niet vrijblijvend, maar een wettelijk verplichte opgave die voortvloeit uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR) en de nationale Wet natuurbescherming. Voor Natura 2000-gebieden geldt vanuit de VHR een verslechteringsverbod. Dit houdt in dat bestaande voorkomens van habitattypen en soorten in stand moeten worden gehouden. De overheid moet er alles aan doen om achteruitgang te voorkomen. De procedure duurt inmiddels al lang, maar is wel zorgvuldig met alle partners doorlopen. Dat maakt dat alle partners afzien van een gang naar de rechter. Dat wordt met het niet vaststellen van het PIP mogelijk anders; met verwijzing naar het verslechteringsverbod hebben partijen een stevig argument om met succes een procedure te starten (habitatrictlijn artikel 6 lid 2)

Het niet naleven van Europese regels kan leiden tot het opleggen van financiële sancties aan de lidstaat Nederland.

Samenvattend

Het niet vaststellen van het PIP heeft gevolgen voor vergunningverlening en de lopende onderhandelingen met grondeigenaren over een schadeloosstelling en het leidt tot onduidelijkheid en gebrek aan perspectief voor het gebied. Ook betekent het dat we onze wettelijke verplichtingen niet nakomen en dat de verhoudingen binnen Samen werkt beter onder druk komen te staan.

30. Kunt u garanderen dat er geen intrekingsverzoek komt als we het plan niet vaststellen?

Nee dat is niet mogelijk, want wij gaan daar niet over. Het staat eenieder vrij een verzoek in te dienen.

31. Het traject rond het gebied AVAV loopt sinds 2016. In eerdere trajecten rond vaststelling van beheersmaatregelen is vaak gehoord dat 'het gebied duidelijkheid wil'. Geldt dat ook voor het gebied AVAV?

Ook voor AVAV geldt dat het gebied duidelijkheid wil. In het gebied horen we na de commissiebehandeling de vraag: "Hoe gaat het nu verder?" Gebiedsprocessen nemen veel tijd in beslag en leiden tot onduidelijkheid en onzekerheid voor de grondeigenaren. Een vastgesteld PIP leidt voor een deel tot de gewenste duidelijkheid.

F. Samenhang met stikstofbeleid

32. Hoeveel Overijsselse PAS-melders, landbouw en overig, hebben depositie van stikstof op het Natura 2000 gebied AVAV?

Op dit moment zijn er 112 bedrijfslocaties van Overijsselse PAS melders gelegen binnen een afstand van 25 kilometer van het Natura 2000 gebied AVAV.

33. Voor hoeveel van die PAS-melders is bekend dat legalisatie binnenkort kan worden gerealiseerd?

Legaliseren van een PAS-melder kan alleen als er zekerheid is over het op termijn halen van de natuurdoelen in zijn omgeving (zone van 25 kilometer rond het bedrijf). Dat is in Overijssel nog nergens het geval. Specifiek voor AVAV geldt dat de instandhoudingsdoelen voor een groot deel van de aanwezige habitattypen nog niet binnen bereik zijn, waarbij er sprake is van meervoudige restproblematiek (waaronder de overbelasting van stikstof).

34. Is het juist dat de provincie in rechtszaken over handhavingsverzoeken bij PAS-melders heeft beargumenteerd dat het uitvoeren van natuurherstelmaatregelen (mede) reden is om af te zien van handhaving?

Ja.

35. Is het uitvoeren van de natuurherstelmaatregelen nodig als argument, of één van de argumenten, om af te kunnen zien van handhaving bij PAS-melders?

Ja, dat is nodig. Het uitvoeren van natuurherstelmaatregelen is naast andere argumenten gebruikt om af te zien van handhaving. Verder is er als argument verwezen naar het landelijke legalisatieprogramma. Voor legaliseren van de PAS-melders is het nodig dat we weer kunnen extern salderen. Dat kan pas als er zekerheid is over het op termijn halen van de natuurdoelen (het additionaliteitsvereiste). Het halen van de natuurdoelen is alleen mogelijk door een combinatie van natuurherstelmaatregelen en maatregelen voor emissiereductie.